

Jaarstukken 2024

4.6.1 Algemeen

Wat zijn verbonden partijen?

In deze paragraaf is aandacht voor rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld: de gemeente stelt middelen ter beschikking die verloren kunnen gaan bij faillissement van de partij en/of als financiële problemen bij de partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Is er alleen een bestuurlijk en geen financieel belang, dan ligt de relatie meer in de sfeer van een nevenfunctie van betrokkene. Hier is dan geen sprake van een verbonden partij. Het onderhouden van banden met een verbonden partij houdt altijd verband met het publiek belang.

Waarom zijn verbonden partijen relevant voor de raad?

Een paragraaf 'verbonden partijen' is om twee redenen van belang voor de raad. De eerste reden is dat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen. Er blijft dan voor de raad nog steeds een kader stellende en controlerende taak over. De tweede reden betreft de kosten - het budgettaire beslag - en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Daar waar er risico's zijn te onderscheiden bij de verbonden partij, zijn deze benoemd bij de ontwikkelingen van de verbonden partij.

Beleidskader

De gemeente participeert in zowel een aantal gemeenschappelijke regelingen als in een aantal andere samenwerkingsverbanden. De te behartigen belangen liggen vaak op het vlak van de efficiency en schaalvergroting (kostenbesparing), doelmatigheid (grotere slagkracht), betere coördinatie en beïnvloeding van regionale processen. Het beleid voor (het aangaan van nieuwe) samenwerkingsverbanden en de sturing en beheersing van de verbonden partijen is vastgelegd in de nota 'Verbonden partijen'. Hieronder wordt hier kort op ingegaan.

In het kader van samenwerking met verbonden partijen zetten wij in op stevige samenwerking in de regio en daarbuiten waarbij samenwerking plaatsvindt in het besef dat het meerwaarde moet hebben voor gemeente en partners en functioneel moet zijn.

Visie op verbonden partijen

Op 26 september 2024 heeft de raad de geactualiseerde nota verbonden partijen aangenomen. Hierin is de visie op verbonden partijen opgenomen. In deze visie wordt uitgegaan van het begrip publiek belang zoals vastgesteld door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR): belangen zijn maatschappelijke belangen als hun behartiging voor de samenleving als geheel gewenst is. Wanneer structurele betrokkenheid van de overheid/gemeente is vereist, is er volgens de WRR sprake van een publiek belang. De gemeente neemt dan de verantwoordelijkheid voor de behartiging van een algemeen belang op zich. Publieke belangen zijn die belangen die actief dienen te worden behartigd door de overheid.

In dit kader moet verbondenheid, samenwerking of het aangaan van een relatie dan betekenis hebben voor de gemeente Uithoorn en partners. Dit houdt in dat de gemeente alleen zal overgaan tot het oprichten van of deelnemen in een verbonden partij als andere instrumenten (zoals wet- en regelgeving of subsidie) onvoldoende effectief zijn. Ook betekent het dat de gemeente uitstapt zodra het Uithoornse publiek belang vervalft of op een andere manier is geborgd.

Als het gaat om Uithoorns publiek belang dan is onze visie daarop dat we willen dat de belangen van onze inwoners en ondernemers door de verbonden partij, direct of indirect (bv. deelnemingen), goed worden bediend. Onder 'goed' verstaan we dat de maatschappelijke effecten die wij als gemeente voorstaan, en waarbij de verbonden partij uitvoering aan geeft, worden bereikt. De uitkomst voor onze inwoners en ondernemers staat hierbij centraal. Hierbij willen we ook dat verbonden partijen opereren volgens de kernwaarden van onze dienstverleningsvisie en dat samenwerking in verbonden partijen meerwaarde moet hebben voor gemeente en partners. We zoeken hierbij aansluiting bij het best passende netwerk.

Maar niet alleen de uitkomst staat centraal, de weg daarnaartoe is net zo belangrijk. De kwaliteit en continuïteit van processen voor gemeente Uithoorn zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. Ten aanzien van het aangaan van de verbonden partij gaat de voorkeur uit naar een verbonden partij op publiekrechtelijke basis. We streven naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking met een adequate regiefunctie vanuit de gemeente, waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.

Ook is een vereiste dat overige randvoorwaarden, zoals onder andere informatiebeveiliging en governancecodes geborgd zijn. De financiële, bestuurlijke en beleidsmatige risico's die de gemeente loopt worden afgedekt, dan wel vermeden en voorkomen en staan in redelijke verhouding tot het publieke belang en taken van verbonden partijen worden uitgevoerd volgens de (vooraf) overeengekomen kwaliteitseisen

Op basis van de nota verbonden partijen worden de volgende structurele activiteiten uitgevoerd:

- Eenmaal in de acht jaar actualisatie.
- Van elke verbonden partij wordt jaarlijks nut en noodzaak heroverwogen bij het opstellen van de paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting.
- Eén keer in de twee jaar wordt in de programmabegroting, op basis van de belangenmatrix, beoordeeld welk belang aan een verbonden partij wordt gehecht en welk sturingsregime daarbij hoort. In 2025 geldt echter een uitzondering in verband met het verschijnen van de geactualiseerde nota; de sturingsregimes worden dat jaar eenmalig vastgesteld in de kadernota.

Overzicht verbonden partijen		Type	Sturingsregime*
Gemeenschappelijke regelingen			
1	AM match	Samenwerkingsverband	2
2	Amstelland-Meerlanden overleg	Samenwerkingsverband	2
3	Duo+	Samenwerkingsverband	3
4	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Samenwerkingsverband	2
5	Openbare Gezondheidszorg	Samenwerkingsverband	2
6	Openbaar lichaam GGD	Samenwerkingsverband	2
7	Samenwerking belastingen Amstelland-Meerlanden	Samenwerkingsverband	2
8	Vervoerregio Amsterdam Amstelland	Samenwerkingsverband	2
9	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA)	Samenwerkingsverband	2
Vennootschappen en coöperaties			
1	Bank Nederlandse Gemeenten NV	Naamloze vennootschap	1
2	Stedin Groep N.V.	Naamloze vennootschap	2
3	GreenPark Aalsmeer Gebiedsontwikkeling B.V.	Besloten vennootschap	3
4	Inwest Regio BV	Besloten vennootschap	3
Stichtingen en verenigingen			
1	Stichting Initiatievenfonds Uithoorn	Vereniging	1
2	Stichting Promotie Uithoorn en de Kwakel (SPUK)	Vereniging	1
3	Stichting RJK	Vereniging	1
Overige verbonden partijen			
1	Metropoolregio Amsterdam	Netwerkorganisatie	2

*de volgende sturingsregimes worden onderkend: 3 heel belangrijk, 2 gemiddeld belang, 1 minder belangrijk. De genoemde sturingsregimes hebben betrekking op de situatie zoals deze was in 2024, dus voor de beoordeling van de sturingsregimes via de Kadernota.